

Barbara Surma

Wstęp

Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce : kwartalnik dla nauczycieli nr 1,
9-11

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Drogi nauczycielu edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej

Na łamach naszego czasopisma rozważamy różnorodne aspekty edukacji elementarnej. W tym numerze zaproponowaliśmy temat dotyczący nauczyciela edukacji elementarnej jako jednego z podmiotów procesu edukacyjnego.

Na tle zmieniającej się sytuacji kulturowo-społecznej dostrzega się zmiany co do wymagań względem roli nauczyciela, a także jego wizerunku. To natomiast warunkuje inne podejście do jego przygotowania teoretyczno-praktycznego. Współcześnie kładzie się nacisk na kształtowanie kompetencji kluczowych, które pozwalają mu być organizatorem procesu edukacyjnego (wychowania i kształcenia), diagnostą, innowatorem, terapeutą, profilaktykiem, a także osobą potrafiącą współpracować z rodziną dziecka oraz ze środowiskiem lokalnym.

Od nauczyciela edukacji elementarnej oczekuje się również, by miał odpowiednie cechy osobowościowe; jak czytamy w literaturze, powinien on być „po trosze dobrym rzemieślnikiem, refleksyjnym badaczem, ogrodnikiem

o niepowtarzalnej osobowości, opierającym się w pracy z uczniami na autentyczności, akceptacji i empatii¹.

W części *Z teorii* znajdziecie Państwo kilka artykułów uściślających przedstawione powyżej zagadnienia. Anna Królikowska i Beata Topij-Stempińska z Instytutu Nauk o Wychowaniu Akademii Ignatianum ukazują zmiany i uwarunkowania społeczne oraz psychologiczne wizerunku nauczyciela we współczesnym świecie. Magdalena Grochowalska z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie podejmuje bardzo ciekawy temat związany z tym, w jaki sposób student pedagogiki staje się nauczycielem edukacji przedszkolnej. Zauważa, że uczenie się roli zawodowej przez nauczyciela jest długotrwałym i złożonym procesem. Nie wystarczy otrzymać dyplom ukończenia studiów. Młody nauczyciel, przekraczając próg pierwszej placówki oświatowej, staje wobec dylematu pogodzenia często odmiennych perspektyw postrzegania zawodu z własnymi przekonaniem i praktykami społecznymi. Nauczyciel musi również, zdaniem Autorki artykułu, uzyskać harmonię pomiędzy rolą nauczania innych i uczenia się. Początkujący nauczyciele, rozpoczynając adaptację do nowego środowiska pracy, napotyka wiele problemów i trudności, które mogą budzić ich niepokój. Iwona Samborska z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach analizuje kompetencje nauczyciela edukacji elementarnej wobec zmieniającej się rzeczywistości. Zwraca uwagę, że o potencjale kompetencyjnym współczesnego nauczyciela decydują jego kompetencje osobowe, metodyczne, społeczne i komunikacyjne. Autorka ukazuje je na tle wyzwań współczesności oraz wyzwań edukacyjnych. Aneta Kamińska z Akademii Ignatianum w Krakowie podejmuje również temat związany z nabywaniem kompetencji kluczowych, ale z perspektywy badań empirycznych, w których sami studenci oceniają swoje przygotowanie do pełnienia funkcji nauczyciela edukacji elementarnej. Iwona Nowakowska-Kempna z Akademii Ignatianum w Krakowie przeprowadziła badania wśród doktorantów na temat preferowanych przez nich wartości. Od nauczyciela bowiem wymaga się, by był osobą kierującą się pewnymi wartościami. W nauczycielskim dialogu z wartościami niezbywalny wydaje się własny przykład – tradycyjna zgodność słów o wartościach z czynami potwierdzającymi spełnianie tychże wartości. W konkluzji Autorka pisze, że „Doktorantom łatwiej więc było wskazać wartości, dokonać pewnej ich hierarchizacji, pozostając w sferze opinii a nie – kategorycznie wyznawanego systemu wartości, niż powiązać trwale świat wartości z własnym życiem i daniem dobrego przykładu uczniom. Być może odpo-

wiedzialność jako niezbywalna wartość, ważna w etyce nauczycielskiej, kazała im potraktować realizację wartości we własnym życiu jako ideał postępowania, a tym samym nie składać deklaracji życia podług wartości”.

Kolejny artykuł autorstwa Łukasza Burligi (pedagoga szkolnego i kuratora sądowego) dotyczy problemu dzieci z rodzin migracyjnych oraz roli nauczyciela w udzielaniu im pomocy. Natomiast Anna Pękała z Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie przeprowadziła badania wśród nauczycieli edukacji elementarnej w celu określenia ich kompetencji muzycznych.

W części *Z praktyki* zapraszamy do zapoznania się z trzema scenariuszami zajęć: pierwszą propozycją jest przeprowadzenie zajęć otwartych z językiem angielskim w klasie pierwszej z okazji Dnia Mamy, drugą jest scenariusz zajęć o wiośnie dla dzieci w wieku przedszkolnym; trzecią – scenariusz zajęć proekologicznych dla grupy mieszanej wiekowo.

W kolejnych częściach kwartalnika „Edukacji Elementarnej w Teorii i Praktyce” proponujemy zapoznanie się z recenzjami dwóch pozycji książkowych: Jolanty Szempruch, *Nauczyciel w warunkach zmiany społecznej i edukacyjnej*, „Impuls”, Kraków 2012 oraz Elżbiety Marek, *Koncepcje kształcenia dzieci i ich nauczycieli w twórczości Ryszarda Więtkowskiego*, Naukowe Wydawnictwo Piotrkowskie Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Piotrków Trybunalski 2013; ze sprawozdaniem z konferencji „Współczesna psychologia mediów. Człowiek – Technologia – Media”, która odbyła się w Krakowie w listopadzie 2013 roku; z propozycjami nauczania języka francuskiego z wykorzystaniem treści piosenek do gier i zabaw językowych oraz z tekstem o pracy koła regionalnego „Żółta Cizemka” działającego w Przedszkolu nr 6 im. Henryka Jordana w Krakowie.

Barbara Surma

Zapraszamy do lektury obecnego numeru.

Czasopismo jest indeksowane w: BazHum, CEJSH i Index Copernicus.

Kwartalnik w roku 2013 został umieszczony na ministerialnej liście B czasopism punktowanych i otrzymał 4 punkty.

Zapraszamy wszystkich do współpracy.

Jolanta Karbowniczek – redaktor naczelny
Barbara Surma – zastępca redaktora naczelnego
Marzena Chrost – redaktor tematyczny numeru